

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST A
mercuri
11/23
septembrie.

Ese totu a opt'a di
Pretulu pentru Austria
pe jul. - dec. 4 fl. —
Pentru Romania
pe jul. — dec. unu galbenu.

Nr.
32.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.
unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu
IV.
1868.



LACRIME. Library Cluj

Lra' unu tempu odata, candu anim'a mea juna
Se incanta' de to'te, ca-ci vieti'a mea nebuna
Fu plina de amori;
Si mai alesu atuncia, candu ca o peregrina
Frumos'a primavera se intorna' senina
Pe carulu ei de flori.
Atunci candu floricele si unde recorose,
Si fluturei cu fetie, si virgini amorose
Atata mi-placea!
Candu lacrimile d' astadi se prefaceau in roua
In diu'a radiosa d'o fericire noua
Ce era-mi suridea!
Adi cautu inderetru-mi spre dilele destinsu
Si le-afu ca unu sore a carui radie stinse
Acum nu mai lucescu,
Ca-ci stinsa este lamp'a vietii mele june,
Si-alu fericirii sore ce pre curendu apune
Eu indesiertu privescu!
Nu-e di' primaverosa, nu-e serbatori se-mi placa,
Nu-e farmecu in natura ce ar' pote se-mi face,
Placere d' unu minutu.
Nu-e unda-atatu de iute si-atatu de fugitiva
Se ia cu sine dorulu din anim'a-mi captiva
Ce totulu a perdu!

Nu s' afla melodia seu dulce incantare,
Neci sgomotulu de arme ce striga 'n gur'a mare,
Neci mugetulu catenei ce murmura 'n secretu,
Se pota se inspire pe unu orfanu poetu! . .
E lumea 'mbetranita si 'ncepe a merge-a lene:
Poporele si-plecu capulu sub sarcin'a de ani,
Si omenirea geme sub feliuri de catene,
Er' demonii si-dau cote la lacrimi de orfani.
Natur'a-e amortita ca-ci se tredi magi'a,
Materi'a si spirtulu, chiar in sa-si poesi'a,
Florea si-perdu profumulu, tacu ventulu pe munte,
E mata radi'a lunei, si riulu dorme 'n malu,
Se stinse inocinti'a de p'a copilei frunte,
Si 'n risu-i e cabal'a si 'n ochii-i unu scandalu.
E 'ntru'nu nectaru de ghiatia placerea amortita
Ca recea sarutare pe gur'a vestedita:
D' ati sarutatu vr'o data pe o amanta morta!
In dardu me ducu a bate la-a pietatii porta,
Nu-e cine se m' auda, neci cine se-mi deschidia,
Ca-ci toti la-a ta dorere se afla ne 'ndurati,
De candu e profanata a Cristului devisa:
„Iubiti-ve 'npreuna si ve intr'ajutati!“

G. Baronzi.

REBUNAREA MASCEI.

— Novela italiana. —

I.

Intruna din dñle dóue damicele tenere se preambiau pe stradele din Milano. Julia — asié se numea una — si pe acui fatia erau gravate semnele unui morbu greu, se radiemá pe bratiulu amicei sale Eugenia. Serman'a Julia! Si scia sórtea ei; ea scia, cá inca putñne septemane are d'a mai vietuiú; ea audñse spunendu mediculu tatalui ei, cá tóta speranti'a de rensanetosiare e perduta; ea ascultá cum preotulu, care o cercetá in tóta diu'a, i vorbea despre ceriu, ca locuinti'a, ca patri'a ei venitória, la care are d'a-si indreptá ochii si sperantiele tóte.

— Eugenia! — dñse ea cu unu surisu doberosu — nu-ti aduci a minte de acele mominte candu eram inca copila, candu antáiu incepuí a te cunósce, candu vesela si inbuibata, traíamu o vietia lipsita de grigi si intristare si plina de fericire?

— Da, mi-aducu a minte, amata Julia, — respunse Eugenia — inse templu a trecutu si trece rapede portandu cu sine spini vulneratori, si doreri mortale.

Eugenia era o italiana, frumósá ca femeile lui Raphael. Imaginatiunea-i viua, nutrita de poesfile lui Dante, pe care lu-cetea mai cu placere, a redicat'o de tempuriu in sferele ideelor poetice. Amorea i erá inca necunoscuta, dara esperintie triste, in locu d'a-i slabí caracterulu, i-a inprumutatu o taria barbatésca. Perdiendu de tempuriu mam'a si tat'a, care din urma si-aflá mórtea pe campulu bataliei, fú primita de guvernanta langa Julia in castelulu Speralti. Intre aceste dóue fete se inradeciná amicéti'a cea mai intima, si cu anim'a sfasíata trebuea s' ascepte Eugenia acelu momentu d' aprópe in care se fia despartíta pentru eternitate de Julia. — Ostanite de preambulare, sosindu a casa, se asiediara pe balconu.

Eugenia lasá sê-i aduca unu portretu diu-metate gata, si pana candu Julia privea intristata la o gitara, ea se incercá a depinge trasurele fromóse inse melancolice ale amicei sale.

Portretulu de multu inceputu potea fi adi gata; Eugenia inse intrerupse d'a mai lucrá.

— Sum obosita, — dñse ea — mai tardâu voi completá portretulu.

Ea inse cugetá altu-ceva. Avea de cugetu a finí atunci portretulu candu Julia va stá rece pe patulu mortii. Ea tiésá in gandu si tacere unu planu mare, planu de resbunare.

In aceste mominte, music'a unui regimentu

francesu, care se aflá pe acelu tempu in Milano, in mersulu seu aprópe de castelu, resuná unu mersu frumosu.

— Esta-e regimentulu lui, — dñse Julia tremurandu, si pe fati'a-i palida se incinse o rosiatia ordietória. — Eugenia — continuá ea — vedí-lu, privesce elu in susu la noi?

— Ba nu.

— Me lasa sê moru, — strigá Julia desperata — me lasa sê moru far' d'a-me pretiuí celu putñnu c'o privire séu c'o vorba de remasu bunu. Cornelié! Cornelié! asié-ti inplinesci juramintele? Cugetaiu a fi gasitu prin tine fericirile raiului, si a! crude! am datu de torturele iadului. In a tale bratie speram a aflá fericirea vietii si éca, lasata de tine, eu moru. Si eu totusi te iubescu inca, eu nu te blastemu, eu ti-iertu!

— Eu inse nu i-oiu iertá. — Cugetá in sine Eugenia, si duse pe de diumetate ametít'a Julia la intristatulu ei tata.

Decurse inca o luna si Julia morí. Ea morí fara ca Corneliu sê-i fi indulcitu ór'a ultima a vietii c'o privire séu c'o vorba dulce!

Betranulu Speralti stá langa corpulu rece a ficei sale, a Juliei; elu tacea, lacrimi ardiétorie curgeau pe fati'a lui, si numai câte unu suspinu adêncu conturbá tacerea lui. Preotulu se rogá pentru reparat'ia ~~corpului~~ duceau, ~~prin salona~~ tóte cu velu negru, cu velu de doliu.

Eugenia statea langa portretulu inceputu de multu si lucrá la elu spre a-lu gatá. Ochii ei acusi cautau la trasurele placute ale Juliei pe care avea d'a-o acoperí peste putñnu tempu gróp'a rece; acusi se intorceau spre panz'a pe care maestrulu ei penelu avea d'a-o depinge.

Abí finí lucrulu, si ea ingenunchiá la patulu Juliei, si prindiendu man'a amicei mórte, erupse intr'unu plansu sfasíatoriu si lungu, apoi éra se reculese, ér' se intari, si redicandu-se de langa patu se apropiá de Speralti.

— Tata! — dñse ea — ai lipsa d'a-te departá d' acestu aspectu tristu. Érta-mi cá te numescu tata, cá-ci si déca nu-mi esti tata, am perdutu in Julia o sora!

Cu intristare o priví Speralti si radiemandu-se pre bratiulu ei, mersera spre odai'a lui.

La usi'a odaii statú Eugenia in locu.

— Tata, — dñse ea intorcandu-se si aretandu pe corpulu Juliei — scí de ce a moritu Julia?

— Sciu — respunse Speralti — iubéa unu june oficieru, pe care l'am primitu cu ospitalitate in cas'a mea, si voiam a mi-lu numí si de fiu!



Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
mercuri
11/23
septemvro.

Ese totu a opt'a di
Pretulu pentru Austria
pe jul. - dec. 4 fl. -
Pentru Romania
pe jul. - dec. unu galbenu.

Nr.
32.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.
unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu
IV.
1868.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LACRIME.



Lá unu tempu odata, candu anim'a mea juna
 Se incantá de tóte, câ-ci viéti'a mea nebuna
 Fu plina de amori;
 Si mai alesu atuncia, candu ca o peregrina
 Frumós'a primavéra se intorná senina
 Pe carulu ei de flori.
 Atunci candu floricele si unde recoróse,
 Si flutुरei cu fetie, si virgini amoróse
 Atáta mi-placea!
 Candu lacrimile d' astadi se prefaceau in róua
 In diu'a radiósa d'o fericire nóua
 Ce éra-mi suridea!
 Adi cautu inderetru-mi spre dílele destinsé
 Si le-aflu ca unu sóre a carui radie stinsé
 Acum nu mai lucescu,
 Câ-ci stinsa este lamp'a vietii mele june,
 Si-alu fericirii sóre ce pré curendu apune
 Eu indesiertu privescu!
 Nu-e dí primaverósa, nu-e serbatori sê-mi placa,
 Nu-e farmecu in natura ce ar' poté sê-mi facea,
 Placere d' unu minutu.
 Nu-e unda-atátu de iute si-atátu de fugitiva
 Sê ia cu sine dorulu din anim'a-mi captiva
 Ce totulu a perdutu!

Nu s' afla melodia séu dulce incantare,
 Neci sgomotulu de arme ce striga 'n gur'a mare,
 Neci mugetulu catenei ce murmura 'n secretu,
 Sê póta sê inspire pe unu orfanu poetu! . .
 E lumea 'mbetranita si 'ncepe a merge-a lene:
 Popórele si-plecu capulu sub sarcin'a de ani,
 Si omenirea geme sub feliori de catene,
 Ér' demonii si-dau cóte la lacrimi de orfani.
 Natur'a-e amortíta câ-ci se tredi magi'a,
 Materi'a si spirtulu, chiar in sa-si poesi'a.
 Flórea si-perdú profumulu, tacú ventulu pe munte,
 E mata radi'a lunei, si riulu dórme 'n malu,
 Se stinsé inocinti'a de p'a copilei frunte,
 Si 'n risu-i e cabal'a si 'n ochii-i unu scandalu.
 E 'ntru'nu nectaru de ghiatia placerea amortíta
 Ca recea sarutare pe gur'a vestedíta:
 D' ati sarutatu vr'o data pe o amanta mórtá!
 In darnu me ducu a bate la-a pietátii pórtá,
 Nu-e cine sê m' auda, neci cine sê-mi deschidia,
 Câ-ci toti la-a ta dorere se afla ne 'ndurati,
 De candu e profanata a Cristului devisa:
 „Iubiti-ve 'npreuna si ve intr'ajutati!“

G. Baronzi.

— Si cum? întrebă cu mirare betranulu.

— In mine vediù elu pe Julia mórta, si fric'a si gróz'a i rapì mintea.

Speralti se uità inuimitu la Eugenia.

Èra preotulu se scolà si dîse: Ingenunchia fiic'a mea si tiene penitentia, câ-ci te inbucuri de resbunare, ce a totu-potintele condamna.

Mihain Cirlea.

SACUNTALA.

(Finea.)

Anasuja: Ai dreptu! eu inca am cugetatu asié. Las' s'o întrebu. (Sonoru), — Sacuntala, tu patimesci greu? Permite-mi.

Sacuntala: (Scolandu-se diumatate din patulu de flori). Spune-mi ce vrei sê dîci?

Anasuja: Noi fetele nu scimu aici de treburi de amoru, — colo aude omulu multu despre acestea in povesti si in versuri. Si scii tu, eu ti-o spunu tie verde, precum sunt descriși acolo cei inamorati, asié esti si tu. Spune-ne dara curatu caus'a reului teu, pentru câ mediculu numai atunci pôte sê-lu vindece.

Regele: Taci anim'a mea! Cu incordare ascultu eu vorbirea loru.

Sacuntala: (pentru sine). Ceea ce presupuneti voi, este pré adeveratu, dar' eu insu-mi nu potu sê ve marturisescu.

Prijamvada: Ai dreptu, iubita Sacuntala. O dorere róde la anim'a ta. Uite câtu esti de palida. Corpulu teu se topesce. Numai gratifele tale remanu totu acelea.

Regele: (pentru sine). Asié este. Prijamvada. Obrazii cei plini, rotundi si vii s'au topitu, peptulu si-au perdutu vertosí'a loru. Frumosulu corpu s'a subtíatu, umerii perdiendu-si poterea, s'au plecatu, fati'a plina de gratii s'a vestedítu! Ah! o admiru, si me ingrigescu totu odata de ea, de ea, martir'a doreriloru amorului! Ea mi-pare ca unu ramu vestediendu de mandhari care la suflarea ferbinte a ventului móre cu incetulu. Ea mi-pare placuta chiar' si in mórte.

Sacuntala: V' am spusu, câ ceea ce me torturéza ve va doré si pe voi.

Amendoue: E usióra dorerea la care te ajuta si amicii.

Regele: Cum ar' poté sê-si ascunda ea dorerea, candu amicele umbla cu atâta iubire ca s'o afle! Indoél'a câ óre me iubesc acusi va disparé. D'ar totusi anim'a tremura in mine, câ-ci cine scie ce voiu audî din gur'a ei, cu tóte câ ea s'a uitatu a dese ori cu sete la mine.

Sacuntala: Déca poteti, sororile mele, ah!

indreptati anim'a regelui spre mine, serman'a, care me topescu de doru. Déca nu ve va succede, atunci aduceti apa de sesamu si o versati peste mormentulu meu.

Regele: O! dulce, gratiosu cuventu, care alungi indoél'a din anim'a mea! Dieulu carem'a vatematu, me si vindeca, asemenea dîlci ce cu norii sei umbresce pamentulu, ce mai inainte se topea de caldura.

Prijamvada: (incetu). Serman'a! câtu d'aduncu e ranita anim'a ei. Desfatuind'o numai amu marí dorulu ei. E mai consultu sê binecuvântâmu amorulu ei, câ-ci si-a alesu unu barbatu demnu de ea.

Anasuja: Da asié va fi mai bine!

Prijamvada: Ferice de tine Sacuntala! Tu ti-ai alesu unulu demnu de tine. Astu-feliu unu riu afundu curge in o mare afunda, si arborulu mango produce ramuri de mandhari, pentru câ numai elu pôte acést'a.

Regele: (incetu). Asié este cum dîci tu scump'a mea!

Anasuja: Dar' ce sê facemu, ca sê potemu midiloci iute in secretu, si cu maiestria.

Prijamvada: In secretu! — Acést'a-e greu, dar' iute — este usioru.

Anasuja: Cum pricepi tu acést'a?

Prijamvada: O! acést'a e usioru d'a o pricepe! Regele s'a tradatu de multu cu cautaturrele sale pline de fragedîme, câ elu iubesc pe Sacuntala. Elu se topesce de dorere. Câte-va nopti credu câ nu l'a cautatu somnulu.

Regele: Asié e cum dîce ea. Acést'a braceleta de auru ai car i diamanti udati de atâte lacrimi, ce le vérsa ochii mei in tacerea noptii inclinatu peste mana, si-au perdutu stralucirea loru, acést'a bracelata cade adeseori de pe man'a mea, atingendu usioru cicatricele, cari le-a infiptu córd'a cea tare a arcului, si adese ori sum silitu, s'o punu éra inderetru pe mana.

Prijamvada: (cufundata in cugete). Mi-a venit in minte o cale. Serie o epistola; ascunde-o in o flóre, si eu voiu da-o regelui fara se observe cinceva. — Dar' flórea sê fia, din cele de la sacrificare.

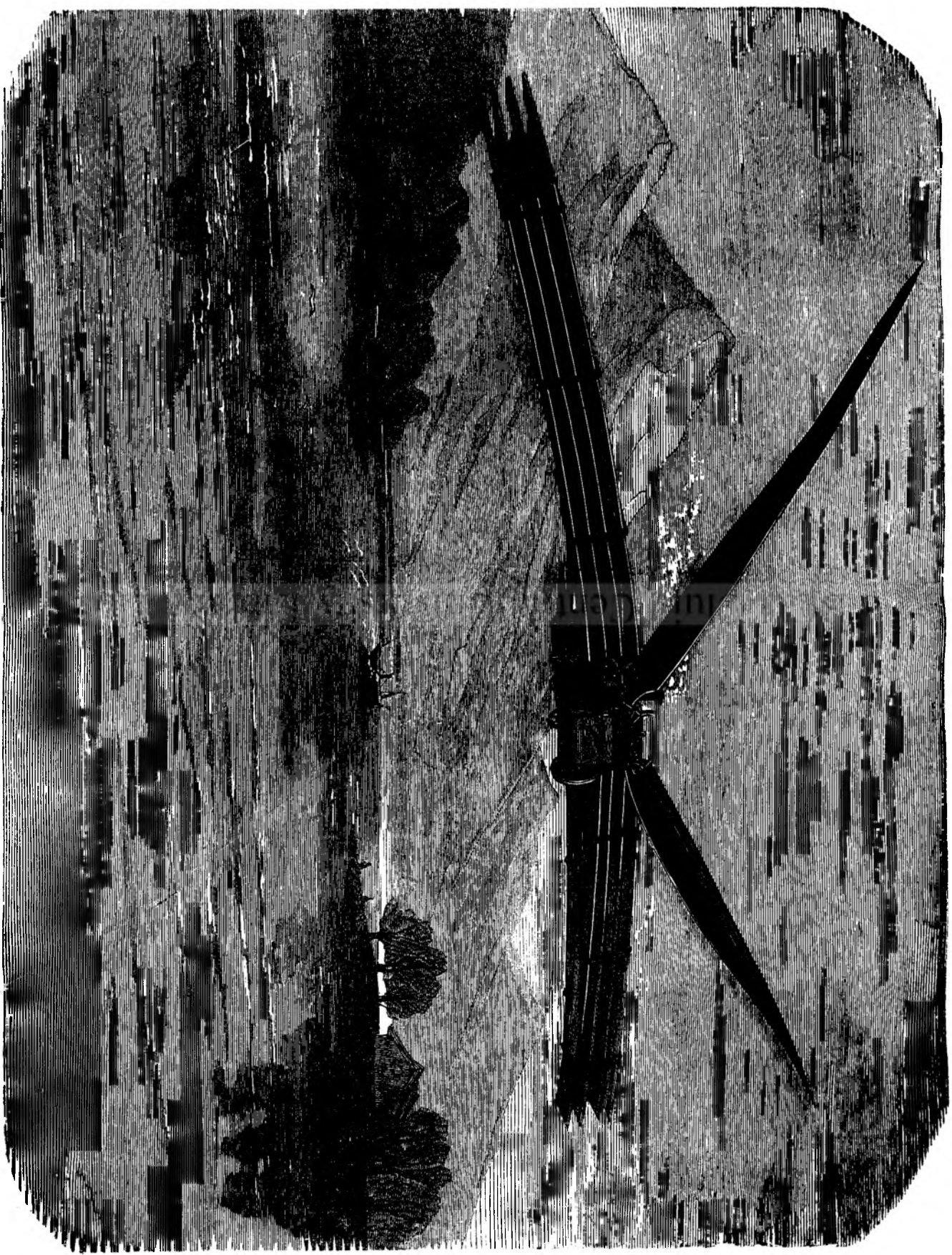
Anasuja: Da, asié-e bine! Ce dîci Sacuntala?

Sacuntala: Ah! eu nu sciu ce sê dîcu. — Spuneti-mi ce sê dîcu.

Prijamvada: Ia unu versu si fa alusiune in elu la patim'a ta.

Sacuntala: Eu tocmam meditez la asié ceva. Dar' déca me refusa! Ce teribilu! Ah! anim'a mea tremura de frica.

MASINA SPARATORIA A LITI KAPPMANN



Regele: (voiosu). Plinu de doru d'a te posedé — elu atâta de aproape de tine. — Cum ar' poté elu sê te refuze! Tu nu-ti cunosci pre-tiulu teu, pentru aceea te sfiesci, nu ai curagiu. Cine doresce noroculu ori i suride, ori nu-i suride, odata face in unu chipu, odata in altulu, cum vine. Dar' apoi candu i suride cum ar' poté sê-si resiste.

Sacuntala: (suridienu). Eu poetisesu, nu me conturbati!

Regele: O gratiósa icóna! cufundata in cugete si-ridica ochii in susu. Obrazii ei tremura d' o dulce fericita dorintia.

Sacuntala: Am finitu versulu, cu ce sê-lu scriu?

Prijambada: Sgaría-lu cu unghi'a pe frun-dia de lotosu, care e fina si delicata, ca sinulu papagaiului.

Sacuntala: Ascultati sê-lu citescu!

Ambele: Noi ascultâmu cu incordare, ce-tesce numai.

Sacuntala: (cetesce). Cine póte sê aline fla-mele ardietóric ce le aprinde Cama (dieulu amo-rului)? Ah! lasa-me sê-mi descoperu dorulu tie, despre care inca nu sciu déca me iubesci!

Regele: (Esîndu iute dintre tufe). Flamele ce indulcescu a ta viétia, ah! pe mine me voru topi. — Diu'a stinge radiele auróse ale lunei, crutia inse florile de lotosu pe care ea le inchide.

Arone Densusianu.

LA E. . .

Asiu vré sê fiu mai mare, asiu vré sê am potere,
Si sceptru preste fire sê portu pre unu minutu;
Atunci ti-asiu dá copila in lume ce mi-ai cere,
Ti-asiu stinge ori ce doruri in pieptu-ti au batutu!

Ti-asiu dá spre jocaria alu lumei globu indata
Sê-lu porti dupa placere cu alba man'a ta;
Si bolt'a azurina cu stele semenata
Ca si pre o ghirlanda pre frunte ti-asiu urcá!

Ti-asiu dá sê porti pre ceriuri tu carulu celu de sóre
Sê dai cum vrei caldura si radie pre pamentu;
Te-asiu face intre stele a noptii domnitória,
Palatulu teu l'asiu pune in largulu firmamentu!

Asiu face pentru tine Elisulu o gradina,
Ti-asiu dá eternitatea s'a porti pre fruntea ta;
Apoi asiu vré copila sê fii a mea regina
Si lantiulu teu de auru, in vécuri l'asiu portá.

In vanu; câ-ci eu in fire sum verme in tierina,
Si portu in servitute alu sortii lantiu crudelu;
Si nu potu pune alte in candid'a ta mana
Fâr' anim'a-mi curata si sufletu-mi-fidelu!

I. Lapedatu.

SUVENIRI DE CALETORIA.

III.

(Plecarea, — valea Crisiului, — o traditiune poporala, — pe dealulu mare, — la graniti'a Transilvaniei, — o tieranca, dealuri, — intunecime, — la Clusiu, — Gherl'a, — la Nicula.)

In diu'a urmatória la média-di ambii con-tinuaramu caletori'a catra Clusiu si Gherl'a. Erá o diua frumósa, sórele reversá radiele sale senine a suprá regiunii romantice si tóta natur'a suri-dea cu placere, pe ceriu nu se iviá neci unu noru, ér ventulu miscá numaí incetisioru frun-diele arboriloru.

Drumul ne conducea printre locuri roman-tice. Caletoriamu pe valea Crisiului rapede. Inaintea nóstra se estindea o vale frumósa pre-serata cu sate si orasiele. Langa noi sierpuiá Crisiulu. sfarmandu-si undele spumegande in pietrile de pe tiermuri. In departare fatia cu noi se innaltiá majestosu dealulu mare cu arbo-rii sei seculari. In stang'a se redicau nesce dea-luri, ici-colo plantati cu vie, — éra in drépt'a ni se infatîsiau nesce codri cu fagi cu plete late, si mai incolo diariramu Vadulu, unu satu d'a supra caruia pe unu piscu de munte se vedu pana in diu'a de asta-di ruinele castelului dîne-loru, in care precum spune traditiunea strabunu-lu Menu-Morotu a petrecutu multe dfile de auru.

Nu departe de Vadu zace Banlac'a, unu satu neinsemnetu, dar despre care poporul de acolo a pastratu o traditiune interesanta. Tradi-tiunea acést'a e cu multu mai frumósa, decâtu sê me potu retiené sê nu vi o enarezu.

Pe tempulu regelui Bela IV. guvernatorii acestui tienutu se numiau bani, resiejinti'a ba-niloru erá Banlac'a. Celu de pe urma banu, cu numele Ciarnu, a peritu in batal'á de la Sajo. Dupa acést'a batalia infricosiata poporul pu-cinu remasu in viétia se ascunse de frie'a mon-goliloru in pesterea de la Banlac'a. Intre cei ascunsi erá si fific'a banului repausatu, incanta-tórea Lenc'a, a careia frumsetia erá renumita. Cu dins'a se aflá si amantulu ei, Ladaru.

Abié se ascunsera, candu mongolii si sosira in urm'a loru, si numai decâtu aflara, câ popo-rulu s'a ascunsu in pestere.

Chanulu mongolescu sperandu, câ in pe-steru va gasí tesauru multu, decise indata a o ocupá.

Si lupt'a se incepù. Desperatiunea insuflà taría infricosiata in cei din pestere, toti domau mai bine a morí „in lupta cu gloria deplina,“ — decâtu a se supune ca nesce lasi vointicii omnipotente a chanului. Si lupt'a se continuá

cu furia teribila. In fruntea lorú luptá bravulu Ladaru; langa dins'a ca unu angeru resbunatoriu aparea in totu loculu fíic'a banului, Lenc'a cea frumósa, cu sabi'a sangerósa in man'a sa. Si lupt'a durá infricosiatu. Cei din pestere luptau eroicesce, inse eroismulu lorú nu potú sê invinga numerulu celu colosalu alu mongoliloru. Inca câte-va minute, si lupt'a trebuia sê devina pierduta.

Intr' aceste chanulu mongolescu inaintà pana la Ladaru si Lenc'a Acestiad e odata tîntira unu atacu ucidentoriu a supra lui, dar o mana de mongolu sustienù ambele loviture. Chanulu diarì pre Lenc'a, si uimitu si-lasà sabi'a josu. Nu mai erá in stare sê facea neci o lovitura. Unu simtiementu de admiratiune petrunse totu internulu seu. Frumséti'a copilei facù a supra lui o impresiune atâtu de mare, încâtu nu mai potú continuá lupt'a. Elu, carele venì se cucerésca unu poporu, devenì cuceritu de o copila, devenì sclavulu ei.

Numai decâtu dede ordine, si lupt'a nu se mai continuà, mongolii se retrasera. Peste câte-va minute se ivì in pestere unu parlamentaru mongolu, oferindu toturora pace si libertate, de cumva copil'a acea eroica va voi sê fía mirés'a chanului.

Poporulu din pestere se adunà spre consultare. Domniá o linisce mormentala, candu se scolà Lenc'a si incepù :

— Fratiloru! Chanulu ni ofere pace si libertate, de cumva me voiú resolví sê fiu a lui. E bine, fratiloru! Eu me invoiescu.

Unu murmuru innadustu esítu din sinulu poporului respunse la cuvintele copilei.

— Noi nu te dâmu! — strigà multîmea, si murmurulu de mai nainte érasì se continuà.

— Fratiloru! — incepù érasì copil'a brava, — nu ve opuneti resolutiunii mele! Considerati, câ déca nu me dati chanului, veti morí toti! Mai bine sê se stinga numai una viéti'a, decâtu sê piéra atâtia bravi! Mai bine sê moriu eu singura, decâtu sê moriti voi toti!

— Mai bine morimu toti pana 'n unulu, decâtu sê te lasâmu din midiloculu nostru — respunse multîmea entusiasmata.

Si parlamentariulu se rentórse anuntiandu chanului, câ poporulu acel'a prostu mai prefera a morí pana 'n celu mai de pe urma, decâtu sê se invoiesca a sacrificá pre Lenca.

Chanulu devenì furiosu si lupt'a se incepù indata. Erá o privelisce ingrozitória acést'a. Vanitatea vatemata luptá cu resolutiunea de feru. Sórele se ascunse sub nori vediendu crudîmea cea cumplita.

Peste o óra scurta Crisiulu devenì rosíu de sangele eroiloru cadiuti in acestu macelu teribilu. Ladaru morì, si Lenc'a si-stinse in sa-si viéti'a.

Si dintre cei din pestere nù remase neci unulu víu, si sangerara toti ca bravi, si morira toti ca eroi.

Éra chanulu intristatu planse trei dîle si trei nopti la cadavrulu Lencei si a patr'a dî plecà cu anima franta dimpreuna cu ord'a sa barbara.

De atunce au trecut multi secolu, dar poporulu a pastratu pana 'n diu'a de adi frumós'a traditiune ce vi o enarai acuma,

Intr' aceea tempulu inaintà si noi sér'a la siese óre sosiramu la Borodulu-mare, capital'a celoru siepte sate Borodane, unde furamu primiti cu multa ospitalitate de catra unu amicu alu nostru.

Demanéti'a plecaramu mai departe si trecandu prin satulu Cornitielu peste o óra ne aflamu susu pe dealulu mare. O panorama pré interesanta ni se imbiá de aice, deci ne opriramu. Ceriulu erá seninu, si astfelu panoram'a ni se infatísia in deplin'a ei splendóre. E greu a descrie acést'a privelisce frumósa. De de parte se innaltia catra nori stravechi'a Vladésa, a carei frunte purure e acoperita de néu'a — mai încóce ni se infatísiau nesce codrii selbatici cu arborii lorú seculari, prin cari nu peste multu va fluerá locomotivulu, ducandu cu sine civilizatiunea si cultur'a moderna, — josu in stang'a la piciórele nóstre sierpuiá unu riurelu de munte, sioptindu cu placere ca o copila tenera candu vorbesce cu amantulu ei, — éra fatia cu noi, catra tiér'a unгурésca, ni se deschidea o vale dintre cele mai frumóse; in midiloculu valei curgea Crisiulu, pe tiermurile lui resunau hore dulci, armonióse, romanesci, si satele cu besericele lorú intregeau frumosu acestu tablou pitorescu.

Pausandu unu patraiu de óra plecaramu in diosu catra Transilvani'a, si cam peste o óra sosiramu in satulu celu d' antâiu alu Transilvaniei, la Cucia, si totu caletorindu inca inainte de miédia-di ne opriramu la ospetarí'a din Hodinu.

Coborindu-ne din carutia, in ambitulu ospetaríci diarí o tenera tieranca romana imbracata serbatoresce, câ-ci erá chiar domineca. Nu me potui oprí ca sê nu o agraiescu. O intrebai, dara romanesc, ea inse mi-responduse ungresce.

— Da nu scíi dta romanesce? — o intrebai eu la acést'a.

— Ba scíu, dar nu pré bine.

— Déca ai fi dómna romana, nu m' asiú mirá câ nu pré scíi romanesc, câ-ci damele

nóstre, mai alesu cele de pe la noi, cam au datin'a a nu pré vorbí bine romanesce, inse dta esti o tieranca. . . .

— Da nu romana, — intrerupse ea.

— Ce felu! Nu esti romana?

— Nu dieu!

— Da ce esti?

— Unguróica.

— Si totusi porti haine romanesce?

— D' apoi p' aice la noi asié e datin'a. Si noi unгурii portâmu haine romanesce.

Mai vorbí pucintelu cu unгурóica mea, apoi intorcandu-me de cealalta lature a edificiu-lui, me opríi inaintea crimei, care erá plina de fete tenere, cari goliau la paharele de vinarsu. Erau fete magiare. Sermanele!

La prandiu íntelniramu pre unu conte, carele chiar se rentorcea din caletori'a sa íntreprinsa in strainetate. Vorbiramu despre multe si in fine nu puturamu scaj á neci de politica. Contele nostru avea nesce idei liberale si democratice. Se vedea, câ vine din strainetate! Ar fí bine de s'aru duce toti unгурii macaru odata in viéti'a loru in strainetate, — câ-ci acolo aru invetiá celu pucinu atât'a, câ afara de unгурii mai sunt si alte popóre pe fati'a pamentului.

Dupa prandiu continuaramu calea catra Clusiu. De la Hodinu pana la Capusiu mergeamu totu pe dealuri; acusi ne urcamu, acusi ne coboriamu, pana ce in fine sosiramu la Capusiu. Aice inse ni se íntemplà o neplacere. Ni se bolnavì unu calu. Si pana ce capetaramu unu carausiu, se facù mai séra. In urma apoi totusi plecaramu. Candu sosiramu la Gileu, erá íntunerecu, si asié nu puturamu vedé castelulu lui Gelu.

Din caus'a íntunecimii nu ne mai puturamu delectá in regiunea romantica. Tóta lumin'a se estindea numai pana acolo, pana unde strabateau radiele din lampele cociei nóstre. Numai in departare, susu pe munti ardeau focurile pastoriloru, cari ni apareau ca nesce stele stralucinde. Dòmniá o linisce neconturbata; numai latrarea caniloru din satele invecinate, si sunetulu unui flueru pastorescu intrerumpea tacerea mormentala.

Erá nópte candu sosiramu la Clusiu. Pucine dintre stimulatele mele cetitórie voru fi de acele, cari n' au fostu macaru odata la Clusiu; pentru aceea neci nu voiu abusá de paciinti'a dvóstre vorbindu mai pe largu despre acestu orasiu frumosu. Tempulu scurtu, ce-lu petrecui acolo, neci nu fu de ajunsu pentru ca sê fíu potutu avé ocaziune a visitá frumsetile si raritátile sale spre a vi le representá acuma intr' unu tablou

mitutelu. In Clusiu petrecuramu pana 'n alta dí la miédia-di, si de acolo plecaramu la puntulu din urma alu caletoriei nóstre, la Gherl'a.

Cu câtu inaintâmu mai multu in sinulu Transilvaniei, cu atât'a ospetarii ni dadeau mai mari titluri. Pe candu ajunseramu la Clusiu, fratele Popfíu devenì — episcopu, ér mie mi-díceau „ilustrisime.“ Ne si grabiramu a refusá onórea cea mare, pentru câ cu dins'a se urcá si pretiulu servitiului.

De la Clusiu pana la Gherl'a caletoriramu totu pe siesu, si dupa média-di la patru óre sosiramu la locul doritu. Gherl'a e unu orasielu cu multu mai mare decâtu cum eugetam; stradele-i sunt regulate si are o piatia frumósa si o ínechisóre renumita in tóta Transilvani'a. Majoritatea locuitoriloru e armeaná, ér elementulu romanu e pré micu.

Despre decursulu adunârii generale, si despre ospitalitatea publicului din Gherl'a nu voiu scrie nimica, câ-ci despre acele s'a scrisu destulu in fói'a acést'a.

In diu'a urmatória dupa inchiarierea adunârii facuramu excursiune la renumit'a Nicula, unu satu in departare de diu.netate de óra de Gherl'a. Satulu zace josu la piciórele muntelui, ér mic'a monastire e situata susu pe munte.

De multu doriám sê vedu acestu locu renumitu, de unde se provedu atât'e beserice romane cu icóne sante. Indata ce sosiramu acolo, numai decâtu me rogai de unu sateanu sê me conduca la o casa unde se facu icóne.

Nu trebuì sê mergemu departe, câ-ci in Nicul'a mai toti satenii sunt „artistii.“ Intraramu in o casa si ne rogaramu de badea Ioanu sê ni arate laboratoriu. Dinsulu ne primì cu bucuría, dar ni spuse cu parere de reu, câ nu ni-lu póte aretá, fiindu câ lucra numai érn'a, éra vér'a se ocupa de economía. Ne conduse inse in chilía si ni aretá mai multe icóne gata. Intre celelalte icóne vedui pe Santulu Nicolae in — caltiuni unguresci.

Apoi ne urcaramu susu pe munte si asistaramu la sant'a liturgía, dupa care se puse níé 'a fundamentala la o beserica nóua.

Rentornandu-ne la Gherl'a, formaramu unu caravanu íntregu, o carutia urmá dupa alt'a. Atât'a ínteligenzia n'a vedíntu Nicul'a in sinulu ei neci candu.

Asemene conductu formaramu si veníndu de la Gherl'a pana la Clusiu. Acolo apoi ne despartîramu care in catráu. Si eu in decursu de o septemana sosíi éra si la Pest'a.

Iosifu Vulcanu.

Conversare cu cetit6riile.

— Parisu 15 septembrie 1868. —

O absintia indelungata m'a impedeatu s6 fiu potutu av6 on6rea de a convers6 cu stimatele cetit6rie ale acestei foi.

Facui o mica excursiune, s6u precum se d6ce la noi in t6ra „voiajiu“, in Angli'a. Asiu pot6 s6 vi impartesi-scu multe suveniri interesante din patri'a marelui Shakespeare. — dv6stre inse pretindeti, ca corespundintele din Parisu alu „Familiei“ s6 vi scri6 nout6ti de pe aice. S6 remanemu dara la Parisu!

* * *

Poftiti nout6ti! E bine, stimatele mele! Pr6 bu-curosu. Inse tempulu de acuma nu este pr6 favorabilu pentru nout6tile sociale. Aerulu amin6sa a pravu de pusca. T6ta lumea de aice vorbesce despre — fii6rea batalia. In acestu labirintu alu sciriloru de resbelu va fi dara anevoie a gati firulu Ariadnei, care s6 me con-duca in locurile acele, unde se vorbesce numai despre viet'i'a sociala.

Dar totusi s6 me 'ncercu!

* * *

D6ca vreu s6 ve 'ns6ru numai intempl6ri de la Parisu, cauta s6 vi facu istoriculu strainiloru, c6-ci locuitorii de aice petrecu la ti6ra, 6r in loculu loru venira caletorii din t6te partile lumi.

Intru adev6ru ar fig6u a decide, candu e mai in-teresantu si mai frumosu Parisulu? V6r'a s6u 6rn'a. 6rn'a t6te familiile mai renumite petrecu aice. Atunce se dau seratele cele splendide. 6ra pe strade undul6za o multime de carete elegante. Neci v6r'a nu lipsesce tare acestu tablou, c6-ci de si se duc multi la ti6ra, dar unu numeru mare totusi remane aice. Apoi absin-ti'a celoru dusi se suplinesce de catra straini, carii vinu s6-si petrec6 aice. Si inca acestu tablou e cu multu mai variatu dec6tu celu de mai nainte. Ori unde te duci, in teatre, pe bulevarde, la Louvre s6u s6r'a in caff6e chantants, vedi totu personagie remarcabile. Colo unu boieru de la Bucuresci cu famili'a sa, — ici unu principe rusescu, — mai departe unu chinesu, in altu locu nesce negri, s6u englezi din America si asi6 mai de-parte.

Ce e dreptu si 6rn'a vinu la Parisu multi caletori din tieri straine, aceia inse se tienu mai alesu de clas'a inalta, pentru c6 atunce traiulu si caletori'a const6 mai multu.

D6ca asiu vr6 s6 caracterisediu fidelu diferenti'a intre 6rna si v6ra la Parisu, asiu d6ce, c6 Parisulu 6rn'a e aristocraticu, 6ra v6r'a democraticu.

* * *

Intre cei multi carii lipsescu acuma din capital'a Franciei e si imperatulu Napoleonu. Dinsulu petrece acuma la scaldele de la Biaritiu, unde — precum scriu foile oficiale — si-petrece bine si se bucura de sanetate buna. Credu, c6-ci acuma in visurile sale nu-lu mai conturba umbr'a lui — Rochefort.

Dar s6 vi povestescu istori'a acestui omu, a carui nume in d6lele trecute cercul6 prin t6te diariile din Europa.

Rochefort e unu simplu diuaristu. In anii trecuti 6r6 conlucatoriulu la d6ue diuarie dintre cele mai mari. Are o p6na abila, sarcastica, de aceea articolii lui fa-cura sensatiune si i castigara renume.

Placerea de care scrierile sale fura primite din partea publiculu lu-indemn6 s6 fondeze elu insu-si o foia.

Si astfelu se nascu „La laterne.“ Ac6st'a 6r6 o foitia scrisa in stilu popopralu, care aparea in fia-care sambeta, in brosiure de c6te patru c6le.

Abi6 aparura doi numeri, si foiti'a deveni at6tu de poporala, inc6tu din fia care numeru trecura c6te 80,000 de esemplare.

Si de unde ac6st'a sensatiune mare? De acolo, c6 Rochefort sbiciuia intr' ins'a grozavu guvernulu actualu.

Dar bietulu diuaristu nu pot6 s6 continue multu lucrarea sa. Ultimulu numeru fu confiscatu inainte de a apar6. Apoi guvernulu i intent6 procesu de presa si „Lamp'a“ (La laterne) se stinse.

* * *

Dar s6 revenimu la imperatulu Napoleonu!

Am spus'o, c6 petrece la Biaritiu. Diariile de aice publica multe menuntiusiuri interesante din petre-cerea imperatulu la ac6st'a scalda. Eu amintescu nu-mai at6t'a, c6 imperatulu a ordinaru a se arangi6 o festivitatu poporala, cu care ocaziune si in sal6nele im-peratesci se va tien6 unu balu splendidu. Si t6te aceste pentru ce s6 facu? Pentru ca atentiunea publiculu s6 se atraga de la resbelu, si astfelu celu pucinu c6te-va d6le s6 aiba ocaziune a vorbi si despre altu ceva.

Chiar acuma audu, c6 regin'a Spaniei inca in de-cursulu acestei luni va sosi si dins'a la Biaritiu. Despre alti ospeti mari as6sdere se vorbesce.

* * *

Ac6st'a scris6re n' ar fi completa, de cumva n' asiu sacr6 c6tu-va locu si pentru urmat6rea istori6ra, care a cerculatu d6lele trecute in diariile de aice.

Inainte de ast'a cu diece ani domnulu N. 6r6 ne-gutiatoriu in Bordeaux, si avea o nev6sta frum6sa cu care trai6 in fericire.

Odata inse bi6t'a femeia a respunsu pr6 confiden-tialu la surisulu unui oficiru, si rezultatulu acestia fu, c6 barbatulu numai dec6tu se despart6 de muierea sa.

Acestu actu caus6 multa dorere ambiloru, c6-ci se iubiau cu sinceritate.

De atunce trecura multi ani. Negutiatoriulu se mut6 la Parisu si deschise acolo o bolta.

Intr' un'a din septemanile trecute petrecandu din-sulu la cascad'a din padurea de la Boulogne, diari acolo o femeia, care semen6 multu cu fost'a sa socia. Fe-meia 6r6 in societatea unei familie cunoscutu, deci i 6r6 pr6 usioru a face cunoscintia cu dins'a.

Ea 6r6 chiar muierea lui de care se despart6se in Bordeaux. Bucuri'a ambiloru fu mare. Iertara unulu altuia t6te si peste d6ue septemani dechiarara inaintea notariulu vointi'a loru de casatoria.

* * *

Dar s6 vorbimu ceva si despre literatura!

Renunitulu Sardou 6rasi fin6 o comedie, — dar noutate multu mai interesanta e aceea, c6 in 6rn'a ve-nit6ria se va represent6 o drama a celebrulu Victoru Hugo.

Publiculu va aplaud6, 6r aatoriulu va incec6 do-rerea sa in lacrime.

Sermanulu Victoru Hugo!

Nu fu de ajunsu, câ mórtea cruda i-a rapitu fiic'a, — dar i-a stinsu si viétia iubitei sale socié.

Doi giganti ai poesiei franceze, Victoru Hugo si Lamartine, ambii adorati de poporulu loru si de tóta lumea civilisata, dar ambii raniti in ainma plangu pierderea consórteloru sale.

* * *

Intr' aceste Offenbach a finitu érasu cincu operete, cari se voru representá pe rendu in teatrele de alu treile rang de aice.

Dilele trecute audii, câ Offenbach vre sê seria o operata cu sujetu romanesc. Scen'a s'ar petrece la Bucuresci.

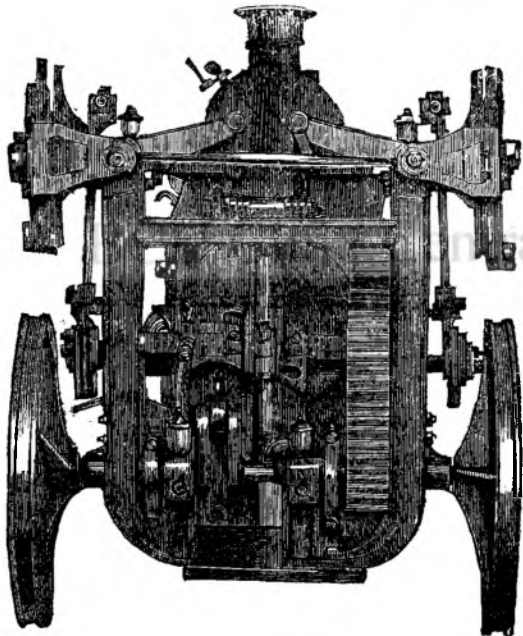
Ide'a nu e rea. Din viétia sociala de la Bucuresci s' aru poté compune multe comedii si operete interesante.

Vomu vedé inse, déca amiculu meu, carele mi-a spusu acést'a, fostu-a bine informatu séu ba?

J. M. Niculescu.

Masina sboratória.

(Cu dóue ilustratiuni pe paginela 375 si 380.)



De candu Dedalu, renumitulu maestru, a scapatu din prinsórea facuta de elu insu-si, carele silindu si pre uniculu seu fiu a recurge la astfelu de cutesare, lu-faciú partasiu tristei glorie. câ adeca o crénga a marei mediteranee si-imprumutá numele Icaria, cu pretiulu vietiei acestui fiu, de atunci si pana asta-di s'au incercatu mai multe mii de ómeni a descoperi marele misteriu alu balóneloru de aeru.

Dilele mai recinti atrage atentiunea barbatiloru de specialitate masin'a sboratória inventata de *Filipu Kaufmann*.

Ilustratiunile aceste presinta numit'a masina precum este ea in activitate. Sshiti'a cea mai mica representinta casanulu celu mare si locul unde se pune foculu, cari sunt asemeina locomotivulu. De desuptulu hornoiulu se póte vedé unu sulu, pre a carui capete sunt asiediate rótele. Aripelu suntu presentate intr' unu numeru, carele te lasa a crede, câ inventatoriulu a voitu a suplini prin numerulu loru ace'a, ce ar' trebui sê produca

nescari aripe intru adeveru conforme celoru ale paseriloru. Aceste aripe suntu destinate pentru punerea in miscare a masinei, precum si pentru ace'a, ca se moderedic paserea de feru atatu in redicarea ei, catu si in cadere. Aripelu cele din dereptu suntu destinate pentru guvernare. Largimea din laintru a acestei masine este armatori'a: Lungimea spatiulu de aeru este de 6 urme, — a aripeloru celoru de nainte de 14 urme, latimea loru este de 8—12 policari. Masin'a intréga apésa 115 de puncti; aripelu facu pe fie-care minute cate 150—200 de miscari, si iutimea sboratulu se pote calculá pe óra la 12 mile de locu. — Kaufmann promite, câ masin'a lui, ce are a o face acum'a mai decurundu, va face pe óre 800 de mile. Acestu locomotivu de aeru se puie in miscare prin patru róte si este intocmitu, astfelu încátu cura si pre uscatu, in casulu candu se ostenescu aripelu. Aceste rote aducu in miscare masin'a, mai nainte de ce s'ar' aredicá in aeru.

Acésta masina se póte pregati si asia, in catu picandu masin'a in apa, se face o naie de vaporu frumoza, si merge mai de parte pe undele marei. In casulu, candu i-se gata materi'a de focu, se potu intrebuintiá lopetele pentru a se indreptá la margini.

CE E NOU?

Constantinu Negruzzi.

*** Literatur'a romana ér si arc mortu! „Curierulu de Jasi, ni aduce armatori'a scire trista: Dominica in 15 augustu s'a sevirsitu din viétia cunoscutulu autoru natiunálu Constantinu Negruzzi in virsta de 60 ani dupa lungi si grele suferintie. — Dupa ultim'a sa vointia inmormentarea s'a facutu, fara neci o pompa, cu simplicitatea pe care o iubise in tota viétia sa, la beserie'a zidita de dinsulu in anulu 1839 pe mosia Trifescii-Vechi, judetiulu Iasi. Afara de famili'a reposatulu barbatu si de cáti-va amici, numai locitorii sateni au asistatu la ceremoni'a funebra. Audimú, câ momentulu s'a incungiuratu cu salcii si lilieci si câ pe petr'a mormentalu se gravéza urmátorele versurialesale:

„Eu nu am fostu ca altii, de-aceea 'n suferintia
Am petrecutu in lips'a placheriloru lumesci;
Dar eugetulu mi-spune, câ n' oiú avé caintia
C' am fostu si eu unéla la rele omenesci.“

Viétia lui Constantinu Negruzzi nu se póte despartí de istori'a tieiei din tempulu regeneratiunii incóce. Remasu fara parinti de la virsta de sictpespre-diece ani, elu si-strapórta tóta afectiunea a supra patriei sale pentru regenerarea carcia lucréza ca autoru si ca omu politicu. Pe scen'a politica elu apare ca deputatu la cea antáiu adunare la infintirea regulamintulu organicu. Acolo, facendu opositiunea regimulu atunci in vigore, se luptá contra privilegieloru de casta, pentru ideea libertátii si-lu vedemu prigoniutu si esilatu. De atunci, luandu parte activa la tóte actele mari cari s'au sevirsitu, elu figuréza, mai fara intrerumpere, in viétia politica a tieiei, ocupandu pana la postulu celu mai inaltu. Cea de pe urma data lu-gasimú ca omu politicu in adunarea din 1862 in Bucuresci, intre deputatii cari votéza unirea definitiva a Principateloru. Dupa o viétia de munca si sacrificiuri, sdrobotu de sanetate, elu se retrage la betranetie in viétia privata, bogata de merite, dar — ceca ce se vede raru — multu inai saracu de avere de cátu cum aparuse pe scen'a politica ca teneru plinu de sperantia in viitoriulu patriei sale.

Scrierile lui Constantin Negruzzi, care cadu in cea mai mare parte in antâia jumătate a vietiei sale, au contribuit multu la desceptarea simtiului natiunalu si se destinge prin iubirea patriei, idei originale si unu stilu frumosu si simplu. Aceste scrieri, fôrte pretiuite de Romani, abie se mai gasescu iuse si publiculu este in dreptu a a-ceptâ o editiune noua si complecta de la urmasii repositului Constantin Negruzzi.

△ (*Diet'a*) se incepû de nouu mercuri in 16 l. c. cu carea ocaziune s'a publicatu si legea cea nóa de armata. Dintre deputatii romani n'a sositu inca nime.

△ (*In Transilvan'a*) se facu mari concentrari de ostire. Unii voiescu a scî, cã acest'a se face din caus'a unoror eveniminte ce se ascêpta din orientu. Altiî dîcu inse, si acest'a e pré curiosu, cã pentru aceea se facu concentrarile, ca se impedece hotîile cele multe la cari sunt espuse otarele Transilvaniei. Déca e cumva pentru acest'a, atunci mai bine ar fi adusa milit'a aceea pe puste Ungariei, cã atunci credu cã ar' avé itelesu.

△ (*Unu Don Juan nou.*) Polit'a diu Vien'a a pusu acum de curundu man'a pe unu teneru de aici din Pest'a F . . . d cu numele, carele petrecandu asta véra in Vien'a s'a incredintiatu celu putînu cu 20 de dame parte veduve, parte feto, si dupa ce a storsu mai de la tôte ceva banisiori, a luat'o la sanetos'a. Ar' fi fôrte interesantu a asistâ la pertractarea unui procesu ca acest'a, unde voru fi ca actori, o gramada de candidate de casatoric, femei de la 17 ani pana la 40

△ (*O scena frumosa.*) In duminec'a trecuta s'a tienutu in beserie'a plebaniei de aici cununi'a a doi teneri. Pe candu decurgea tieremoni'a a navalitu in beseriea o tenera frumosa, fôst'a amoreza a junelui si s'a intrepusu sê nu-lu cunune. Cununi'a inse s'a intemplatu, câ-ci pe protestatôre au scos'o cu puterea afara.

△ (*Nenorocire.*) Mercuri sér'a a cadiutu o grinda de pe edificiuu casei de pastrare ce sê edifica acum si a omoritu unu ostasiu, ce chiaru trecea cu compani'a pe strada.

△ (*Societate de dare la semnu*) Inscintiâmu cu bucuria, cumca locutorii din Comun'a Siagu (Banatu) au infintiatu societate ge dare la semnu. Dieu frumosu, cu scopu si de doritu ar fi ca astfelu de societâti sê se infintiedio pre totu loculu.

△ (*Sinodu natiunalu*) Alegerile pentru sinodulu romanu natiunalu besericescu s'au inceputu pe totu loculu. Deschiderea siedintieloru va ff in 28 l. c.

△ (*Cutremuru de pamentu*) In Zagrabia asisderca au observatu cutremuru de pamentu, n'a tienutu mai lungu inse ca o minuta secunda. Inainte de acest'a a fostu o nadusiala mare, si plôia cu fulgere peste tóta tier'a.

△ (*Asociatiunea Transilvaniei*), publica trei concursuri. Unulu: 1) pentru dôue stipendii de câte 100 fl. v. a. destinate pentru ascultatori de drepturi la universitati ori academie afara de patria; 2) pentru unu stipendiu de 80 fl. v. a., pentru unu ascultatoriu de drepturi la vre'o academie in patria; 3) pentru dôue stipendii de câte 300 fl. v. a. pentru ascultatori de filosofia si profesori de gimnasie; 4) pentru unu stipendiu de 330 fl. v. a. destinatu pentru unu teneru romanu, carele se va consacrá studiului agronomicu spre a fi apoi aplecatu ca profesor de preparandia; 5) pentru dôue stipendie de câte 50 fl. v. a. destinate pentru gimnasisti. — Alu doile pentru unu ajutoriu de 50 fl. v. a. pentru unu sodalu carele voiesce a se face maiestru. Alu treile pentru dôue ajutore de câte 25 fl. v. a. pentru doi in-

vetiacoi de meseria. Terminulu pentru tôte trei e 1 octombre a. c.

△ (*Catra stenografi romani.*) Pentru durat'a sindului din Sabiu dlu, Racuciu provôca pe stenografi romani, cari sunt in stare a stenografâ in adunari publice, — sê binevoiesca a-lu inscintiâ câtu mai curundu, precum si despre conditiunile cu cari ar' voi a se angagiâ la acest'a.

* * (*Unu poetu vechiu romanu.*) Cutare Ludovicu Eötvös produce in M. P. pre unu poetu vechiu romanu, cu numele Mihaiu Haliciu, nascutu in Caransebesiu, care s'a facutu memorabilu prin una poesia, in care salutandu in 1 iuniu 1674 pre Franciscu Pariz-Pápai, a datu espresiune simpathieloru sale pentru natiunea magiara. Acest'a poesia s'a tiparitu in Elveti'a. — Déca pretinsulu poetu romanu n'are altu meritu de câtu cã a simpatisatu cu natiunea magiara, care pre natiunea romana nu vre sê o recunosca ca atare, atunci nu ne mirâmu, déca memori'a acelui poetu, cu privintia la noi romanii, zace in adenculu mormentului pentru veciiloru. (Fed)

△ (*Corpurile legivitorie*) in Romani'a pentru sesiune straordinaria se deschisera la 14/2 sept. Mesagiile de tronu sunt suscrise de Domnitouiuu Carolu; apoi contrasemnate de ministri: I. C. Brateanu, Ant. I. Arionu, D. Gusti, si P. Donici. Cetirea loru se fece prin ministru-presiedinte.

Literatura si arte.

* * (*La Jasi*) va aparé de curendu o nóa fôia umoristica sub titlulu: „Hahaha.“

* * (*Vocabulariu*) italiano-romanu, franceso-romanu si romano-italiano-franceso cu trei tractate gramaticale si cu adaugerea numenilor proprie celoru mai principale, prelucrata de G. L. Frollo, profesoru la gimnasiulu Carolu I. in Brail'a. Autorulu díce in manifestulu sêu: „Scopulu acestei opere a fostu de a facilitâ Romaniloru studiulu celoru mai importante d'in limbele neo latine, si de a subministrâ filologiloru straini ore-cari materialuri interesante pentru cercetâ-rile loru. Romanii sciu, cã nici unu vocabulariu n'au avutu pana acum pentru limb'a italiana. Ei sciu asemena, cã lucrârile lexicografice pe cari le posedu pentru limb'a francesa, sunt putîne, incomplete si pline de galicisme. Prin urmare indresnescu a sperâ, cã intreitulu meu vocabulariu va fi primitu cu bucuria, si cã Publiculu se va aretâ indulgentu in ceea ce privesce defectele de cari n'asiu fi sciutu a me feri.“ Conditiunile abonamentului sunt aceste: Tota Oper'a va fi impartita in diece fascicule sêu aproape, in 8^o mare, cu litere compacte si formandu impreuna trei mari volumuri. Fiacare fasciculu va cuprinde 160 pagine, si pretiulu va fi de 5 lei noi (2 fl. v. a.) Déca ore-care fasciculu va fi mai multu sêu mai putînu voluminosu, pretiulu va fi maritu sêu scadiutu in proportiune. Fiacare volumu constituindu o Opera deosebita, va fi liberu la ori-cine de a se retrage d'in abonamentu indata ce un'a sêu alt'a d'in cele trei pârti ale vocabulariului va fi complectata, sêu chiaru de a se prenumerâ numai la a trei'a parte, fâra de a fi obligatu sê cumpere pârtile precedente. Subscrierile se primescu la domiciliulu autoriului (Braila, Strada S. Archangelu N-o. 2) si in Pest'a la librari'a lui Aigner et Rautmann. Cererile de abonamentu se facu, sêu directu, sêu printr'o scrisore francata si insotita cu pretiulu fasciculeloru ce voru fi deja publicate.

La esîrea antâiului fasciclu se va platî si pretiulu celui de a lu doilea. Afara de acést'a nu se va cere de la abonati nici o alta anticipatiune. Atragemu atentiunea in-tielegintiei romane la acestu opu de cea mai mare in-semnătate.

△ (*In Bucuresci*) se va pune sub presa roman-tiulu intitulatu: „Francmasoneri'a femeiloru“ in doue volume 8^o tradusa de Z. Antinescu. Pretiulu ambeloru volume este de 4 lei noi; ér' cei d' antâiu 400 abonati le voru primî cu 3 lei noi platiti la abonare. Abonamen-tulu se face in Bucuresci; la librariile: G. Ivanidu, Socec si Daniilopulo, unde stau listele deschise, ér in Ploiesci la traducatoriulu.

△ (*Amvonulu*) nrulu 18 pre 15—30 septevvre contiene: Despre abnegare, predica I, Murgu. — Despre lene, predica d'in scriptele repausatului L. Popu Munteanu. — Despre ucidere, predica d'in scriptele lui L. Popu Munteanu. — Cuventare funebreale la ingropa-rea neuitatului mitropolitu Ales. Sterca-Siuluti — Predica la mortu, d'in scriptele lui L. Popu Munteanu. — Imnulu meu de tote dîlele câtra prè curat'a vergura Mari'a, poesia de I. Popfiu. — Miscelane.

Din strainetate.

△ (*Marinimositatea unui parinte.*) In Königsberg s'a intemplatu câ a cadiutu unu pruncutiulu dîi etagiulu alu doile de pe ferésta, éra o femeia seraca ce trecea chiar pe sub ferésta vediendu nenocirea acést'a s'a tienutu cu bratielo si cu pól'a si a prinsu pruncutiulu, asié câ nu i-sa intemplatu nici o nefericire. Tatalu pruncului in marea sa fericire a fugitu indata josu si in semnu de multiamita pentru marea binefacere a muierii cei serace, a bagatu man'a in busiunariu si i-a donatu — 50 cr.

△ (*Davis Jefferson,*) fostulu presiedinte alu stateloru unite de médiadi, acuma e in Liverpool, ca conducatoriulu comerciului unei companii englese.

△ (*Din lumea cecalalta.*) Unu eroitoriu din Londr'a si-a cercetatu fét'a sa, carea suferca de unu tempu mai indelungatu in o bóla fórte grea, asié câtu numai erá sperantia sê se întórca. In urma a muritu si au ingrapat'o. Intr'o séra siedea la mésa famili'a eroitoriului si se tanguia dupa repausat'a, candu de o data se deschide us'a si repausat'a intrâ in casa. Dupa cum dicea, vinea chiar din lumea cecalalta, si povestea, cum a discuru cu Wellington, cu principele Albertu si cu altii. Faim'a despre invierea sa s'a latîtu ca fulgerulu, si se inbuldiau toti din tóte partîle, ca sê auda câ óre ce-e si cumu-e pe lumea cecalalta. Eroitoriulu s'a folositu de apucatura, si totu insulu care voiá se auda avea a platî câte doi schilingi; prin ce si-a cascigatu mai multi bani, ca câtu ar fî agonisitu cu aculu in mai multi dieci de ani. Dupa ce inse lucrulu acést'a a inceputu a luá dimensiuni totu mai mari, asié câtu acuma si de priu Americ'a incepeau a se ivi concurenti ca se auda ceva despre St. Petru, polit'a s'a intrepusu, insielatiunea s'a descoperitu, si au aflatu si aceea, câ inviet'a, dîlele cele trele in cari au tienut'o mórtá, le-a petrecutu in o casa de totu depravata.

△ (*Imperatés'a Carolin'a.*) Starea nefericitei im-

peratése s'a intorsu éراسi spre reu Momintele de ne-bunia, de si mai raru, dar éra au apucat'o si e totu me-lancolica. Famili'a regésca din Belgi'a e totu in pregiu-rulu ei, dar e fórte tacuta, si numai din candu in candu raspunde câte ceva.

△ (*Mancatoriu de sabii.*) Gaz. des. Hop. scrie de-spre unu mechanicu chinesu, care se produce de pre-sentu in Parisu cu mancatulu de sabii. Sabi'a e de 90 centimetre de lunga si fara verfu, dar altcum e chiaru sabia. Ling Look si-dâ capulu pe spate si atunci si-baga sabi'a pe gura in fôle, asié, câ ca de 10 centimetre mai remane afara. Medicii singuri au fostu curiosi de acést'a si i-au cercetatu pantecele si au asimtitu sabi'a prin pregiurulu stomacului. — Ling Look manca si óa, dar întregi, si dupa ce a tîpatu und fumu dóue din pipâ ér' tîpa oulu afara. Acést'a o face inse asié, câ la radein'a limbei, prin esercitare miraculósa, si-a facutu unu locu ca unu cuibu, unde se asiédia oulu inghitîtu si candu voiesce lu-arunca éra afara.

△ (*In Spani'a*) intru atâta sunt de rodite viele, câtu proprietarii se temu, câ neavendu unde se asiedie vinulu, voru trebui sê-lu prepadésca pe nimica.

Gácitura numerica.

De A. . .

8. 9. 14. 5. 20. 24	}	E unu domnu bunu si iubitu;
4.6.13.19.1.2.12.10.21.7.		A fostu Istoricu vestitu;
1. 2. 17. 1. 17. 16. 21. 13.	}	De români dosu e citatu;
8. 2. 1. 21. 23. 14. 4. 2.		In muru mandr'a-sa bagatu;
3. 11. 6. 5. 20. 4.	}	„Rom'a mica“ se numesce;
18. 20. 9. 1. 21 15.		Pe omu taré-lu veselesce;
10. 21. 22. 15. 20. 7.		E unu bunu si demnu parinte;
1 - 24.	}	Unu barbatu bravu eminenté;
		Ce pentru dreptu s'a luptatu;
		Se traiésca 'ndelungatu.

POST'A REDACTIUNEI.



Deschidemu prenumeratiune noua la troilaniulu oct. — dec. cu 2 fl. Cei ce doroseu sê aiba si tablolu nationalu de pe semostrulu acesta, adeca „Inaugurarea societâti acadomice“ tre-bue sê alataru pentru acést'a inca 1 fl. E de insemnatu, câ tab-lolu acést'a se dá numai acelora, carii se prenumera pe diumotate de anu. Cu esemplare complete din inceputulu lui juliu mai po-temu inca sierbí.

Blasiu. Dlu S. P. Multiamimu in numele redactorului acestei foi, carele a primit'o cu câte-va mominte inainte de a plecá la Bneurosei. Ve rogâmu sê ni tramiti continuarea, câ-ei apoi se va incepe indata.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin Alesandru Kocsai. Piat'ia de pesci Nr. 9.